

Případová studie 2: OPZ+ v MAS Podchlumí – komunitní sociální práce

Abstrakt

Případová studie je zaměřena na projekt OPZ+ v MAS Podchlumí, konkrétně na jeho aktivitu podpory komunitní (sociální) práce včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center. Cílem realizace této aktivity je propojovat komunity v území, zejména romskou a majoritní komunitu, podpořit začleňování sociálně znevýhodněných osob, poskytnout smysluplnou náplň volného času, posilovat mezilidské vztahy a zejména aktivizovat členy

komunity. Podpořené aktivity směřují k posilování důvěry napříč komunitami a k postupné proměně komunitního života ve vyloučených regionech. Potřeby vychází z dotazníkového šetření místní akční skupiny (MAS) a implementace místního akčního plánu, kde vyvstává potřeba podchycení dětí a rodin s problémy se sociálním začleněním. Projekt nastartoval řadu komunitních aktivit (např. fotbal pro děti, úklid města) a zaktivizoval a zkompetentnil zástupce minority.

Předmět případové studie

Projekt a jeho aktivity se zaměřuje na řešení problémů spojených s izolací a sociálním vyloučením. Cílovým skupinám chybí smysluplné využití v území, nemají například prostor pro setkávání a organizaci akcí. Část aktivit intervence je zaměřena na podporu romské komunity, zejména v obcích Vysoké Veselí a Sběř. Cílem aktivity bylo, aby se sociálně ohrožení lidé stali aktivními členy komunity a byli schopní se sami podílet na řešení svých problémů a naplňování potřeb.

MAS Podchlumí a spolupráce s aktéry v území

Projekt realizuje MAS Podchlumí bez dalšího partnera. V rámci území MAS spolupracuje s různými aktéry, například oslovila zástupce škol a další organizace působící v území. Dále MAS komunikuje se zástupci obcí, ovšem potýká se s neochotou či nezájmem ze strany vedení.

Cílovou skupinu klíčové aktivity projektu jsou **osoby v postproduktivním věku a senioři, osoby se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a široká veřejnost**. Aktivita komunitní sociální práce pro cílovou skupinu osoby v postproduktivním věku a senioři je orientována na podporu společenského života seniorů. Dochází k mapování jejich potřeb a na jejich základě jsou pak realizovány odpovídající aktivity. Pro osoby se zdravotním či sociálním znevýhodněním a veřejnost jsou realizovány aktivity směřující k odpovídajícím sociálním službám. Příklady realizace komunitních aktivit směřujících k aktivizaci cílových skupin a komunity jsou **fotbalové tréninky a organizace fotbalového turnaje, akce den matek, tvoření pro maminky s dětmi, hudební a taneční kroužky** a setkávání seniorů. Dalšími aktivitami jsou **charitativní akce prodeje trdelníků, pocitové mapy, graffiti workshop** nebo **slosování anketních pohlednic**, na které psali obyvatelé své největší přání pro místo, kde žijí. Přínosy pro cílovou skupinu shrnuje schéma níže.

Aktivizace a zvýšení kompetencí a samostatnosti komunity skrze komunitní práci.

Smysluplné trávení volného času pro děti (např. skrze fotbal, tanečky) i seniory (např. setkávání a společné aktivity).

Zvýšení informovanosti o dostupnosti sociálních služeb. Obecně také zvýšení informovanosti a zapojení veřejnosti.

Příklad dobré praxe – využití metody komunitní práce

Realizačním týmem bylo jako inovativní přístup vnímáno **uchopení rozvoje komunity skrze metodu komunitní práce**. Lidé z cílové skupiny jsou často nastavení na systém sociálních služeb, který funguje na poskytujícím přístupu. Změna tohoto nastavení ve vnímání cílové skupiny může vést k jejich aktivizaci a sblížování s majoritní komunitou. Významnou součástí projektu je posilování komunitních vazeb skrze osobní, trvalý kontakt.

Realizační tým projektu vnímal jako pozitivní výsledek projektu **zapojení a aktivizace osob přímo z komunity** pro výběr témat a plánování a realizaci aktivit. V rámci projektu se podařilo aktivizovat jednoho z členů minoritní komunity jako komunitního lídra, který postupně převzal iniciativu nad probíhajícími akcemi. Samostatně s manželkou organizuje fotbal a tanečky pro děti, podílí se na plánování akcí napříč komunitami (např. úklid města). Motivací je pro něj nejen zajištění smysluplných volnočasových aktivit pro děti, ale také propojování majoritní a minoritní komunity.

„Příkladem třeba nějaké fajn akce je úklid města, který jsme pořádali. Tam přišla i majorita, paní učitelka ze školy, bylo nás tam asi tak 40, možná i víc. Uspořádali jsme u nás i fotbalový turnaj, tam bylo i s diváky tak 300 lidí. Řekl bych, že se pomalu daří propojovat i vazby mezi lidmi. Jde to pomalu, ale jde to. Vyžaduje to trpělivost. I naše děti jsou rádi, kluci hrajou fotbal, holky chodí tancovat, jsou rádi, že jsme do toho šli, i kvůli našim dětem hlavně taky. Chci jim jít dobrým příkladem, a to je jeden z důvodů, aby třeba neutíkali z domu, aby měli nějaký příklad, že mají chodit do práce, starat se o rodinu, vlastnit dům. Aby měli takové věci příkladem a pak to dělali sami.“

- Zástupce cílové skupiny (komunitní lídr)

PŘIDANÁ HODNOTA CLLD

- **Definice potřeb/ témat zdola nahoru**, kdy témata a aktivity přicházely od zapojené cílové skupiny. MAS s nimi komunikovala, co konkrétně by chtěli pro řešení problémů v obci dělat a jak by se chtěli zapojovat. **Propojování s místním akčním plánováním** je přidanou hodnotou, protože je na základě strategického plánování komplexně přístupováno k potřebám území.
- **Komunitní rozměr**, kdy pracovníce MAS postupně vstupují do místních komunit a podporují jejich aktivizaci a zplnomocňování, ale také skrze realizaci komunitních táborů. **Rozvoj sociálního kapitálu v území**, a to především skrze rozvoj komunity. Projekt v tomto kontextu cílil na propojování majority a minority, zvyšování vzájemného respektu a řešení komunikačních bariér.
- **Rozvoj odborných kapacit komunitní práce** v území na základě vzdělávání MAS v tomto oboru, díky kterému bylo také podpořeno místní vládnutí.

Spolufinancováno
Evropskou unií

- **Realizace komunitní práce** prostřednictvím projektu MAS v **obcích, které tomuto tématu nejsou nakloněny**, je ojedinělou možností, jak projekt tohoto typu realizovat.

- **Výzva OPZ+ byla vnímána jako flexibilní**, pozitivně byla vnímána také komunikace s řídicím orgánem v případě potřeby (včetně změnových řízení). Zástupkyně realizačního týmu dále kvitovaly **zjednodušené vykazování**.
- x Naopak jednou z hlavních bariér pro realizaci aktivit byla **absence vhodných prostor**. MAS získala prostory v rámci jedné z obcí, později jí byl ovšem odebrán. Částečným řešením byla realizace aktivit venku. Celkově bylo významnou bariérou překonávání nedůvěry a neochoty ze strany vedení obcí a dalších aktérů při práci s cílovou skupinou ze sociálně vyloučené lokality.
- x V úvodu realizace projektu probíhalo **sladění vnímání a očekávání ohledně pojetí komunitní práce v projektu**. Pracovnice MAS se v začátcích realizace zúčastnily kurzu zaměřeného na metody komunitní práce. Na základě získaných vědomostí a dovedností z tohoto kurzu pak pracovnice MAS vyhodnotily, že metodou komunitní práce **nemohou dosáhnout cíle na celém území MAS**, a proto si stanovily prioritní oblasti pro realizaci komunitních aktivit. Pro lepší pochopení principů komunitní práce zástupkyně MAS kvitovaly otevřenost řídicího orgánu, který uspořádal odborné semináře k tématu komunitní práce.

